

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Examen Confessariorum Repetitum

Schoonaerts, Gregor

Coloniæ Agrippinæ

VD18 14542323-001

Caput IV. Interrogatorium circa decem præcepta decalogi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41226

quirat, tamque generalia, quàm specialia discutiatur, quibus & sedulò, & prudenter peractis, si dubitatio nondum eximitur, nondum est, quòd Absolutionem impendere præsumat.

Essent fortassis, qui horum occasione importunas, ridiculas, exoticasve instituerent interrogationes: illos etiam, atque etiam monitos volo, ne ad alterum deflectant extremum, & scyllam vitare cupientes, in charybdim incidant.

CAPUT IV.

Interrogatorium circa decem præcepta Decalogi.

Confessarius, cui Pœnitens ignotus est, tria interroget: *Primò*, tempus ultimæ confessionis, & an impleverit pœnitentiam? *Secundò*, statum Pœnitentis, an conjugatus, vel solutus, miles, mercator, officialis, clericus in sacris, beneficiatus, religiosus &c. *Tertiò*, an paratus veniat? Deinde interroget, si judicaverit necessarium, circa decem præcepta hoc modo:

§. I. *Circa primum Præceptum quinque.*

1. *Circa Fidem.* An consenserit in hæresim, dubitaverit de providentia Dei, animæ immortalitate, futura vita, an sciat necessaria pro rudibus?
2. *Circa spem.* An desperaverit, tentaverit Deum, spem totam in creaturis posuerit?
3. *Circa Caritatem.* An odio Deum habuerit ob legem datam, vel pœnam inferni ob peccatum

312 TRACT. DE SACRAM. POENITENTIÆ.
tum mortale impositam &c. An amaverit Deum
plus quàm creaturas, tempore debito, in periculo
gravis tentationis, usu Sacramentorum. 4. *Circa
Religionem.* An oraverit aliquando, præcipuè
occasione mortis spiritualis, vel necessitatis
proximi &c. 5. *Circa vitia opposita Religioni.* An
fidem præstiterit superstitionibus, vanis obser-
vantis. An iis usus fuerit, & ad quem finem &c.
Videte quæ diximus de maleficio fol. 147. & seq.

§. 2. *Circa secundum Præceptum tria.*

1. **D**E *Blasphemia.* An blasphemaverit Deum,
B. Virginem, Sanctos, creaturas. Quo-
modò, attribuendo Deo, quod non habet, vel
auferendo quod habet, vel tribuendo creaturæ,
quod est Dei proprium, vel imprecando Deo
aliquod malum. 2. *De juramento.* De veritate
ejus, an mendacium cum juramento protulerit.
De justitia, an promiserit facere quod malum
est, vel non facere, quod bonum. *De iudicio,*
an indiscretè, & sinè ulla causa ex temeritate,
consuetudine juraverit. 3. *De voto.* Qua de re,
an tardus in eo implendo, an promiserit, quod
non est bonum, an fregerit, & quoties; videat
an possit commutare, dispensare, &c.

§. 3. *Circa tertium Præceptum quatuor.*

1. **D**E *Missâ in Festis, & Dominicis,* an totam,
vel notabilem partem omiserit sinè causa,
vel cum magna distractione confabularus sit.

2. De

2. *De opere servili*, vel alio prohibito in festis per tempus notabile, an ipse id egerit, vel aliis fuerit causa, & quot, ut ipsi agerent. 3. *De jejunio* in Quadragesima, Vigiliis &c. Confessione annua, Communionem Paschali. 4. *De communicatione* cum excommunicato non tolerato, vel an ipse excommunicatus non participarit in Divinis.

§. 4. *Circa quartum Præceptum sex.*

1. **D**E dilectione proximi generali, & de signis communibus erga inimicos, remissione injuriæ, & pace petita. 2. *De beneficentia corporali*, ut eleemosyna in necessitate extrema, vel gravi, & de superfluis ratione statûs. 3. *De beneficentia spirituali*, ut correptione fraterna, de peccato mortali, quando est spes emendationis, opportunitas personæ, & temporis. 4. *De obligatione filiorum* erga parentes. *Primò* in dilectione etiam externa, subventionem in necessitate, impletionem testamenti, & legatorum. *Secundò*, in reverentia, an maledixerint, percusserint, optârint mortem. *Tertiò*, in obedientia in rebus pertinentibus ad gubernationem domûs, ad bonos mores, statum matrimonii &c. suscipiendum, & salutem animæ. 5. *De obligatione parentum* erga filios, tum in cura, ut sciant res necessarias, tum quoad mores, permittendo eos malè vivere, vel præbendo malum exemplum. 6. *De obligatione viri respectu uxoris*, ut scilicet non afficiat injuriâ, non

percutiat, non neget debitum &c. & contra uxoris respectu viri in obedientia in spectantibus ad mores & gubernationem familiæ, in red- ditione debiti modo dicto, & cura, ne suâ mo- rositate & rixis blasphemare, vel maledicere faciat maritum.

§. 5. *Circa quintum Præceptum quinque.*

1. **S**I optavit sibi, aut aliis mortem, vulnera, in- famiam, grave malum, vel gavisus est de morte patris, fratris &c. ob hæreditatem, vel ex invidia, odio &c. Si morosè delectatus sit de vindicta, vel doluit de aliorum prosperitate. 2. Si protulit minas, contumelias ex ira, vel convicia. 3. Si occidit injustè, mutilavit &c. an mater &c. non fuit causa abortûs. 4. Si ad aliquod supradictorum cooperatus est, novem illis modis, de quibus in versibus:

Jussio, Consilium, Consensus &c.

5. Si fuit aliquo scandalo causa mortis spiritua- lis, inducendo ad peccatum, vel publicè pec- cando &c.

§. 6. *Circa sextum Præceptum sex.*

1. **S**I habuit turpes cogitationes cum consensu in delectationem, vel in actum turpem, si verba inhonesta, aspectus, tactus libidinosi in- tercesserunt, & cum quo, vel cum qua. 2. Si cognovit fœminam, an soluta, virgo, conjuga- ta, consanguinea, affinis, sacra, si in vase natu- rali, si extra vas &c. 3. Si contra naturam per- mol-

mollitiem, sodomiam, bestialitatem. An pollutionem voluntariam passus fuerit in vigilia, & quæ persona fuerit objectum cogitationis. 4. Si insecutus est fœminam diu, an pervenerit ad verba, literas, munera, oscula impudica, tactus &c. si ornatu, musicâ, & aliis ob malum finem placendi, & provocandi ad libidinem usus est. 5. Si lectione librorum impudicorum se provocavit ad libidinem, optavit ab aliis concupisci, jactavit se de hujusmodi peccatis. 6. A conjugato si petivit debitum cum impedimento affinitatis, cognationis spiritualis, voti castitatis, periculi abortûs, vel effundendi semen extra vas.

§. 7. *Circa septimum Præceptum quinque.*

1. **D**E furto in notabili quantitate etiam à propriis parentibus, de damno illato, an jussus in alia Confessione restituit. 2. De fraudibus in emptione & venditione circa rem, pretium, pondus, mensuram, numerum, si emit rem alienam scienter. 3. De usuris in mutuo, in emptione anticipata, vel dilata solutione, in cambiis, societatibus, censibus. 4. De fraudibus in ludo, an cum personis inæqualibus quoad artem, inductis importunis precibus, aut minis. 5. De animo furandi aliena, retinendi cum damno domini, de concupiscentia variarum rerum alienarum, de cooperatione modis dictis.

§. 8. *Circa octavum Præceptum duo.*

1. **D**E injuriis extra judicium. 1. De mendacio pernicioso. 2. De detractioe, mentiendo,
vel

vel dicendo verum occultum, quod infamet, vel ex loquacitate infamando, vel referendo aliorum mala animo infamandi, vel audiendo, & cooperando infamationi. 3. De secreto revelato absque justa causa, a pertione literarum alienarum. 4. De susurratione, seminando discordias, irrisione animo confundendi. 5. De maledictione, animo ut grave malum eveniat, iudicio temerario, & suspicione. 2. De injuriis in iudicio ex parte iudicis, accusatoris, rei, testis, advocati, procuratoris.

§. 9. *Circa nonum Præceptum quinque.*

1. **D**E *Superbia*, an putaverit se habere bona, vel à Deo ex propriis meritis, vel tribuit quæ non habet, vel alios contempnit inordinatè. 2. De vana gloria, quandò optatur, vel quæritur de re mala, aut malis artibus, aut relatâ ad malum finem. 3. De inobedientia, & ambitione. 4. De gula, an per eam violatum sit præceptum, vel ea quæ sita sit cum notabili damno salutis propriæ, vel proximi, vel propter eam debita non solvantur.

§. 10. *Circa decimum Præceptum quinque.*

QUæri potest in fine. 1. An sciat necessaria, & obligationes proprii statûs. 2. An aliquid aliud se offerat memoriæ conscientiam gravans. 3. An doleat generaliter de offensis in custodia quinque sensuum, trium potentiarum, operum misericordiæ. 4. De ingratitude in reddendis

gratiis pro beneficiis, recidendo in peccata. §. De periculo peccandi, cui sæpè se exposuit, de dubiis, quæ habuit, an aliquid esset peccatum, & tamen operatus est cum illis. Denique accuset se pœnitens de omni alia re, in qua Deum offendisset, vel fuisset causa, ut alter offenderet, &c.

Nota tamen, quòd hæc omnia, & singula non à quocumque Pœnitente petenda sint, sed prudens Confessarius illa tantummodò interrogabit, quæ probabiliter judicabit esse commissa à suo Pœnitente, cum quo agit, habitâ ratione ipsius statûs, conditionis, & officii: & quando advertit ipsum Pœnitentem ex se satis suam conscientiam exonerare, non debet Confessarius ipsum turbare, & ejus interrumpere Confessionem, nisi omittat quasdam circumstantias explicatu necessarias.

§. II. *Quædam notanda in examine Peccatorum carnalium.*

Methodum examinandi in hac materia circa detestandæ pollutionis peccatum dedimus fol. 24. modò quæ specialia occurrunt, annectimus.

1. Parcè, & cautè se gerere debent Confessarii in interrogationibus peccatorum carnis cum mulieribus: quia præstat aliquando Sacerdotem minùs perfectè peccatum Pœnitentis intelligere, quàm vel illi, vel sibi aliquod scandalum creare.

2. Porro

2. Porro Confessarii debent abstinere à curiosis, & sacrilegis interrogationibus, quæ profanant, & odiosum reddunt hoc Sacramentum, cum scandalo Pœnitentium: & licet ipsi Pœnitentes fortè non scandalizentur, alii tamen, qui ita agi intelligunt, offenduntur: ideoque non tantùm possunt, sed etiam tenentur Pœnitentes non obtemperare ejusmodi interrogationibus, quæ ad peccata illorum non pertinent, neque sub sigillum cadunt. Undè non tenetur Pœnitens etiam interroganti Sacerdoti aperire quis sit ipse, aut quis sit complex, quando ad peccati explicationem id non pertinet: ubi habitet, aut cui cohabitet, quando ea peccato impertinentia sunt: neque an sit conjugatus, si matrimonium non offendit, neque an sit Religiosus, si castitatem, paupertatem, obedientiam non violavit. Contra illos Confessarios invehitur *Malderus* tract. de sig. Conf. c. 19. dicens, eos habere partem cum negotiantibus in templo, qui curiosè inquirent ea, quæ ad peccata Pœnitentis non pertinent, vel quæ speciem avaritiæ præ se ferunt, V. G. an Pœnitens sit dives, an proles habeat, an testamentum fecerit, an pia legata fecerit, & in cujus utilitatem, maximè, si addat commendationem pro se, aut pro aliis, & suadeat mutationem factæ dispositionis sinè justa causa: fœdè, & sacrilegè abutuntur sacra Confessione ad nundinationem, qui non solùm se hæredes scribi procurant, sed à Pœnitentibus enormes donationes postmodùm pœnitendas inter vivos accipiunt, vel sibi erogari pro

procurant turpis & sacrilegi lucri aviditate, quæ Pœnitentes ipsi contemptu divitiarum, eorum suasu à se abdicant, ut jam ipsi magis sint domini peculii confitentium, quàm ipsi Pœnitentes.

Ita faciendo incidunt in iudicium Giezi pueri Elisæi, & lepra, quam gratis non curant, eis incipiet adhærescere. Præeat potiùs Sacerdos in paupertatis studio pœnitentes, quos ad divitiarum contemptum excitare debet. Thezaurizent potiùs Patres spirituales suis filiis spirituales thesauros, & cœlestes; terrenos sibi ab iis non capent, non enim debent filii parentibus thesaurizare. Non inveniatur itaque iniquitas ista in hæreditate Jacob. Ita Illustriss. Malderus.

3. Confessarii non debent nimis esse importuni in inquirendis circumstantiis solùm aggravantibus, præsertim quando Pœnitens nullam ejus rei præbet occasionem, & ex examine harum circumstantiarum majus timetur malum, ne nimis emungendo, sanguinem eliciant.

4. Non descendant etiam ad particulares circumstantias peccatorum carnalium, quia delectabilia, quantò magis considerantur, tantò magis sunt apta movere, & nocet talis interrogatio & confessori, & confitenti: sufficit enim habere ultimam speciem peccati in hujusmodi, & circumstantias, quæ cadunt sub speciali prohibitione: undè nullo modo descendant ad alia specialiter, ne potiùs sint contaminatores, quàm Confessores, qui sæpissimè peccant mortaliter,

320 TRACT. DE SACRAM. POENITENTIAE.
taliter, delectando huiusmodi interrogationibus, & propter delectationem faciendo eas.

CAPUT V.

Resolutiones practicæ procedendi cum relabentibus, & consuetudinariis.

§. I. De crebro in crimina relapsu.

NON diffiteor, quin pœnitentia sæpè in idem crimen relabentium possit esse quandoque vera: sed id probandum assumo, recidivam crebram, & citam in crimina adeò esse suspectam, ut sæpissimè absolutio differatur prudenter. Audi S. Thom. à Villa-Nova Conc. 6. in Dom. 4. Adventûs: *Vis cognoscere, quod propositum sit legitimum, & quod adulterinum? Si post STATIM MUTAS propositum, & redis, crede tunc anima, hic quem habes, non est tuus vir: est propositum adulterinum, nam non agit vitam longam cum uxore conscientia.*

Si ergò Confessarius advertit pœnitentem sæpiùs in eadem labi crimina sine conscientia remorsu, & ex mediorum præscriptorum neglectu, proponat illi

1. Amentiam illorum ægrotorum, qui oblatas sæpè potiones medicas, quibus certam obtinerent salutem, spernunt. 2. Quale propositum censeretur habere, qui viro honorato post impactam alapam, se de injuria illata dolere assereret continuè, moxque à condonatione obtenta